ДЗЯННІЦА

Вестка Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

Цана асобнага № усюды 25 кап.

ВАРУНКІ ПЕРАДПЛАТЫ:

На год	8 р. — к.
„ паугода	4 „ 50 „
„ 3 месяцы	2 „ 15 „
„ 1 месяц	— „ 75 „
За граніцу на год	20 р. — „

Перамена адрысу 40 кап.

Адрэс рэдакцыі: Птрг., Знаменская, 36. Тэл. 253—49.

№ 5. Субота, 23 марта. **Выходзіць ня меньш чатырох разоу у месяц.** Пецярбург 1918 г. I-й год выданьня.

Ад Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

У Петраградзі астаецца атдзел Бел. Нац. Камісарыяту. Камісарам назначан гэтаго атдзелу тав. І. ЛАГУНЪ.

Адрэс атдзелу; Петраград, Баскоу, 22, кв, 16.

Юридическій Отдѣлъ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата,

имѣя въ виду кодифицировать всѣ матеріалы по обычному праву Бѣлоруссіи, обращается ко всѣмъ организаціямъ и учрежденіямъ, а также и къ частнымъ лицамъ съ просьбой предоставить таковые матеріалы въ постоянное, либо временное, распоряженіе Отдѣла.

Расходы, связанные съ пересылкой и доставкой, могутъ быть возмѣщены.

Юридическій Отдѣлъ Бѣлор. Націон. Ком.

(Баскоу, 22, кв. 16).

ОТЪ ЮРИДИЧЕСКАГО ОТДѢЛА БѢЛОРУССКАГО НАЦІОНАЛЬНАГО КОМИССАРІАТА.

При Юридическомъ Отдѣлѣ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата бѣлорусскому населенію **даются справки** по всѣмъ **вопросамъ юридическаго характера.** Консультація **отъ 12 до 2 час. дня ежедневно,** кромѣ дней неприсутственныхъ.

Юридическій Отдѣлъ Б. Н. К.

ДА ЧЫТАЧОУ.

С прычыны выязду Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту з Пецярбургу, радакцыя „Дзянніцы“ так сама пакідае Пецярбург. Вось гэты нумар радакцыя вымушана выпусціць апошнім у Пецярбурзі. Дачасна, пакуль газэта цвёрда асталюяцца — усякую карэспадэнцыю, пісьмы, рукапісы і грошы на яе імя просім перасылаць па адрысу вось якому: Москва, Московскій союзъ потребительных обществ, 2-й Переведеновскій пер., с. д., Ф. С. Станилевичу с передачею редакціи газеты „Дзянніца“.

Радакцыя.

ПАВЯДАМЛЕНЬНЯ.

Беларускі Нацыянальны Камісарыят пераяхджая у Масаву. У Пецярбурзі застаецца філія, якая пераехала на другую кватэру (Баскоу 22, кв. 16). Адрыс Камісар'яту у Маскве будзя паведамлян праз газэты.

Сакратарыят.

Пецярбург, 15 марта.

Замірэньне паміж Расеі і яе ворагамі зрабілася. Іншаго скутку дзеля равалюцыйнае Расе ня было, але тыя, хто мус цца шукаць ратаваньня рэвалюцыі у вядзеньні вайны даляй, ня хочуц бачыць таго, што яе вясці нельга.ъ Трэба крыху перадыхнуць, наладзіць папсаваушаяся жыцьцё, замацаваць тыя правы, якія дала працоунiку вялікая равалюцыя.

Гэта бліжэй усяго датыркаецца тых мейсцоу, дзе да апошняго часу махала сваімі чорнымі крыламі вайна. Да ліку гэтых мейсцоу належыць і наша Беларусь, каторая яшчэ дасюль прымушана чакаць усякіх нападкау з боку ворага, ня глядзючы на тое, што замірэньне ужо падпісана і замацовано (ратыфіковано), Та там, та тут, каля жалезных дарог збіраюцца банды з немцау, нашых паноу, расейскіх ахвіцэрау. Яны выганяюць прэдстаунікау народнае уласьці, устанауляюць той устрой, які быу да равалюцыі, памагаюць панам вярнуць свае маёнткі і т. д. Коратка гаворучы, Беларусь, суседзячы з Польшчай, якая па чуткам уходзя у хаурус з міжэурапейскімі дзяржавамі, павінна баяцца, што яна будзя прымушана адцурацца ад усіх заваёвау равалюцыі пад націскам нямецкае і польскае буржуазеі' расейскіх і беларускіх контарравалюцыанэрау.

Палажэньне Беларусі яшчэ тым горш, што у згодзе аб замірэньні нічога ня гаворыцца аб долі яе зямель: ці яна будзя належаць да Гэрмані, ці да Польшчы, ці Расеі, або-ж будзя асабліваю распублікай у хаурусе с адным з сваіх суседзяу. Было-б яшчэ крыху лепяй, каб уся Беларусь находзілася у адным кавалку, а то яна цяпер разорвана на часткі. Ці збяруцца гэтыя часткі у мейсца-нявядома, бо ізноу такі кажам: варункі замірэньня аб долі Беларусі ня даюць ніякіх указау.

Што-б ні чакала нашу родную Беларусь, як бы над ею ні глуміліся усясветныя угнятацялі, мы надзеямся і верым, што сьвятая і вялікая думка, што радзілася у вагні равалюцыі аб самавітасці і управі народнай ня памрэ у беларуса. Калі гэтая думка будзя жыць, та Беларусі ня усцішны ні польскія паны, ні нямецкія грабіцялі, якім яшчэ далёка да таго, каб шанаваць правы народу. Цяпер ужо ня тыя часы, калі можна было панаваць і уціскаць народ дзеля свае выгады. Хваля равалюцыі дойдзя і да нямецкіх бургярау і залie іх падкасць да нажывы.

Ня глядзючы ні на што, нехай-жа жыве і шырыцца на Беларусі зоу:

„Працавітая бедната усіх краёу-злучайся“!

Гэты зоу задушыць злосны шып варагоу працоунаго народу.

Надовячы, 18 марта, у некатарых сталічных газэтах былі надрукаваны весткі аб тым, што заходная частка Беларусі да сполку Мінскае губэрні адойдзя да Польшчы, паміж якою і Гэрманіяй цяпер вядуцца перамовы аб хаурусе.

Калі гэта праўда, та такі паварот дзела мае натта кепскі рахунак дзеля Беларусі, бо яна уходзячы у Польшчу, а з ею разам у Гэрманію, павінна будзя вытрымаць на сваіх плечах усю цяжасць нямецкае імперыялістычнае палітыкі. Маладая, ня абмацаваушаяся дэмакрація Беларусі

АД РАДАКЦЫІ.

С тае прычыны, што пераезд Беларусскаго Нацыянальнаго Камісарыяту у Маскву крыху затрымауся, радакцыя змагла надрукаваць у Петраградзі яшчэ колькі нумарау «Дзянніцы».

РАДАКЦЫЯ.

Паведамленьня.

Нас просяць павядаміць, што: „Камітэт Беларускаго обчаства помачы ахвярам вайны“ зачыніуся.

Усе справы па бежанскаму пытаньню перададзяны бежанскаму атдзелу Бел. Нац. Камісарыяту, да якога і просяць бежанцау звертацца.

Таварышы работнікі і селяне!

Пішэця усе аб усім, дзе што робіцца у вас на заводах і хвабрыках, па мястэчках і гарадох. Паведамляйця аб равалюцыйным руху, аб забастоуках, аб працы валасных камітэтау.

Хай «Дзянніца» будзя вашай газэтай. Шырця яе між працоуным людам, збірайця перэдплату.

Чытайцясамі і давайця знаёмым.

ня зможа доуга вясці барацьбу з моцным нямецка-польскім грашаунічаствам і валадарствам. Усе заваёвы равалюцыі, даушыя уласьць народу, будуць зведзяны на німа ніц.

Натта усцішна пайсці па дарозі, на якой усё адбяруць у працоуніка, на якой ізноу зачыняць яму вароты у царства слабоды і вярхоунае уласьці. Каб гэтаго ня зрабілася, беларускі народ павінен весь, як адзін, трымацца Расеі, каторая моцна стаіць за самавітае валадарства, і тады ніхто ня будзя здзекавацца над замораным працаю беларусам, каторым ва усю яго гісторыю валадзелі і кіравалі мацнейшыя суседзі.

Калі мы будзям трымацца Расеі-трымацца тых думак, якія разбудзіла у нас равалюцыя, цяперашняе захапляньне і раздзіраньне цела Беларусі будзя толькі на некі час і переходзячым. Тыя лёзунгі, пад якімі праходзіць наша равалюцыя, дауно жылі у сэрцы кожнаго працоуніка. Цяпер яны злучаны з дзелам і памерці ім сусім нельга. Яны будуць жыць, дойдуць туда, дзе ящчэ нямогуць, пакуль што, пайсці за імі. Але-ж надойдзя час, калі ва усіх землях працоуйны народ зробіць тое, што мы зрабілі, і тады зморaная, разодраная Беларусь ізноу збярэцца уся у адно моцнае цела, каб самавітаю працоунаю распублікай вайсці у слабодны хаурус народау.

Апарыліся.

Толькі рушылі у наступ нямецкія белагвардэйцы, як буйнаю радасцю забіліся серцы усіх варагоу расейскай равалюцыі, усіх зняві́дцау радавае уласці. З распасцертымі рукамі, з гукамі і музыкаю вышла ім на стрэчу буржуазея усіх нацыяу Расейскай Фэдэрацыі. Кінулася у іх ахопы і беларуская Рада, гуртуючая вакол сябе усякіх прыпадковых «сацыялістау», кадэтау і чорную сотню: яна бачыла у нямецкуй буржуазеі сваіх збавіцеляу, тых добрых панкоу, якія прывязуць ім гасціняц—пасад ля уладаньня Беларусіяй. Яна саскучыла аб іх, прачакалася. Цяжка было жыць у тых варунках, якія рабіла ля іх рабоча-селянская уласць, дзе пахла навэтра равалюцыйным духам.

І вось, толькі пачууся гук капётоу ля Мінска польскіх лягіянэрау і нямецкіх ударнікау, як сябры Беларускае Рады завіхнуліся ля работы: трэ было, бач, падлабуніцца да немцау. Па горадзі імі былі пушчаны некатарыя, верчыя ім салдаты, якія па указцы пачалі арыштоуваць сяброу мінскае рады рабочых і салдацкіх дэпутатау. Бардзжэй былі выпушчаны сябры Беларускае Рады з вастрогу, заарыштаваныя троху раней за контарравалюцыйныя справы. Замест рады зрабілі Беларускі Гэнэральны Сакратарыят з п. Варонкаю за старшога, які барджэй павядаміу усіх жыхароу Беларусі, што яна, хоць і ня сніла, ужэ упрауляяцца гэтым Сакратарыятам. Ля быцьця Сакратарыяту быу забран губернатарскі палац.

Здавалася, на вуліцы у Беларускае буржуазеі поуная сьвята! Настау момэнт, калі можна сапнуць вальней.

Але—ня гэтак вышла, як ей хацелася. У істоця буржуазеі усіх краёу заложана адна, бядовая ля яе сіла, гэта сіла прагнасці да усе большае і большае нажывы, большых захапленьняу і перамогі аднэй над другою. Гэрманская буржуазея, апіраючыся на соткі тысяч послухняныхъ сабе салдат, узяла на сабе работу ня толкі палаша расейскай равалюцыі і усмірыцеля паустанцау у многіх краёх, а і падгатоукі вярхаводзя над меняй моснаю і меняй шчасліваю сваею сястрою, буржуазеяю забраных ею, пакораных кр.ёу. І з гэстаго узгляду ей зусім ня панутру, каб праз яе ласку карыстауся б хто.

Гэтак і вышла у Мінску з Беларускай Буржуйнай Радаю. Адзін два дні пажыла яна весяла, а даляй яе прыпынілі, ёй паказалі іншае мейсца. Бо у «польскум горадзі», як празвалі Мінск немцы—можа быць гаспадаром хто—кольвек іншы, а ня буржуазея беларуская.

Значыць—ёй прышлося бёць апаранаю.

Прауда, гэта ня так страшна, як быць пад уласцью селян і работнікау. У нямецкай буржуазеяй можна будзя прасіць і просьба будзя уважана. Але выпрашаны кусок ня надта смачан.

Пробуй, пробуй святкаваць свята свае самапрадзяліушая буржуазея Беларусі і помні, што ня надауга працягняцца гэта проба святкаваньня твайго. Міжнарадовая паустаньня работнікау зменіць яго хаутурамі. І тады—позна каяцца!

Мужых.

---

* * *

З Мінску даходзяць весткі, што там прышоушыя немцы разам з польскімі легіянэрамі, Беларускай Радай і усімі контарравалюцыянэрамі дастараліся да таго, што вярнулі стары парадак. Па вуліцах Мінска разставілі гарадавых і жандарау, перш у твару легіянэрау, а потым нямецкіх шуцманау. Застаушыя там арганізацыі сацыялістау вымушаны схавацца з аткрытаго сьвету, быць таемнымі.

Па сёлах зямля адбіраяцца ад селян і вертаяцца назад паном....

Толькі мусіць ня падауга гэта сьвята будзя святкавацца варагамі равалюцыі: беларускі працоуны народ ня пацярпіць здзеку над сабою, ня за станецца рабаком, а скіня з сябе лямку буржуйнаго прыгону. Надта ён асвоіуся са свабодай, зразумеу яе сэнс і жыцьця ня пашкадуя атдаць за яе абарону.

А што беларускі працоуны народ дужа свабоду кахая і мая шчырую прыхільнасць да яе, аб гэтум гавораць многія весткі з глухіх куткоу Беларусі, трапункам пападаючыя і у газэты.

Ідэя радавай уласці боляй і боляй пашыраяцца і ужываяцца селянамі. Гэтак, Рада селянскіх дапутатау Холбнянскай воласці, Магілеускай губ., узяла уласць у свае рукі і працуя у межах свае воласці. Заложана чырвоная гвардыя з ахвотнікау. Забраны усе панскія землі пад ахову зямельных камітэтау. Міласлауская воласць і Міласлауская рада работнічых, селянскіх і салдацкіх дэпутатау прызналі найлепшай радавую уласць, якую і пачалі закладаць, зніштажаючы захаваушую дасюль па губэрні старую. Разам з гэстым воласць і Рада нізашта ня хочуць, каб Беларусь была отрэзана ад апошняе Расеі.

Як лепш ня трэба, весткі гэты служаць жывым прыкладам таму, што радавая уласць

ФЭЛЬЯТОН.

Ігнаты — сам'апрадзяліуся.

Быу хвіцэрам Гляк Ігнаты
(І скажу бяз крыты)
Хлопац кемны, зухаваты
Ды хітро-палітык.
Любіу усёды у кожнуй справе,
Дзе б ня мог улесці,
Заняць першая на лаве
Між сябрамі мейсца.
Бач ужэ зроду залажыла
Нешта у нутра тоя,
Што там толькі яму міла,
Дзе ён раду строя.
Дзе ж на гэта ня выходзя—
Хто яго ня зважэ,
Туды Гнаты ужэ па модзя
І вачу ня кажа.
Вось з-за гэтае прычыны
Часта дзе бывала,
Што Ігната праз гадзіну
Нешта з хаты гнала.
Але, ведама, Ігнату,
Як вада ад гуся:
«З вадной гоня мяне хаты—
Я у другую пруся».
С пагаворкаю ён гэнай
Дзе калі ня пхауся
Назад толькі у роця пенай
Заусягды вертауся.
Тыя думкі, тыя пляны,
Што ім кіравалі,
Кім былі б не прымераны—
Скрось не прыставалі.
Вось застаушыся бяз скутку,
Думаць стау Ігнаты...
І звычайна дужа хутка
Плян ён меу успачаты!
Што ня трапіцца па сьвеця?
Слоу німа у мовя,
Прачытау Ігнат у газэця,
Ці пачуу на словя.
Што пад бокам мо с паугода
(Каб ня абмыліцца!)
Беларусы да свабоды
Пачалі лучыцца.
«Вось і рыхтык! Прычаплюся
Я у гэным мейсцы.
Ласьня й я не з Беларусі—
Нат с-пад самай Брэсці?
Будзя, верца, табе стыдзі,
У грудзях чужа біцца
Дай з нябыцьця к быцьцю выйсці—
Дай, «апрадзяліцца».
У маім краю няуспахана
Глеба ад пачатку—
І заводзіць у ёй шчэ рана
Рускія парадкі.
Пад маркотным пашым небам
Беларус векамі
Зпая бойку, так ужо трэба—
З жыдам, з палякамі:
Гэта толькі за аснову
Можа быць узята»—
Сам з сабою вадзіу мову
Нацьяліст Ігнаты.
«Жыць нам трэба самавіта,
Мець парадак большы.
Навакол апьяцца мытам
Ад Расеі й Польшы.
Выбраць раду свайго краю—
Без усіх прымусау.
Сацьяліст я, добра знаю,
Пошля беларуса.
Вось пуціна тут ня вузка—
Думка йсці ёй радзе...
Прылучуся к беларускай
Я цяпер грамадзе...
Толькі... толькі тут с практычнай
Думкі мне замнецца...
Кажуць, бач, сацьялістычнай
Грамада завецца?!
Каб на гэнум можна стала
Гладка размінуцца—
Мая-б думка кіравала
У беларускуй кучца.
Сац'ялістам скажу гэна:—
Трэ усягды злучацца
З'усямі, хто йдзе старэнна
З'імі дамагацца
Вызваленьня свайго краю
Ад кагоб ні стала,
А то іх—я добра знаю—
Есць за дужа мала».
Так абрадзіу усё старэнна
З верху й пасяродку—
Пашоу Гнаты сплянай гэнай
У грамаду на сходку...
Прышоу. Сціху абвёу вокам,
Хто сядзеу—усіх чыста
І сказау сабе: «няурокам—
Шмат сацыялістау!»
Вось папробую, аднача,
Я тады спытацца,
Якім спосабам нейначай
Мне б да іх упісацца».
І як толькі усю прамову
Ратар звёу к сканчэньню,
У старшыны Ігнаты слова
Узяу ля заяуленьня.
«Гаспада, прышоу сюды я
З вамі працаваці.
Тут варункі у вас якія
Да сяброу прымаці?
Як і вы, я добра знаю
Усе пуці й дарогі,
Як вясці нам у нашым краю
З варагамі змогу».
Запытау, і меу адказам
З за стала старшога:
«Й сац'ялістам з намі разам
Трэ шчэ быць да тога».
— Сац'ялістам?—штось смуціла
У нутру Ігната,
І хвіль с пяць стаяу няміла—
Ён, бы кім падцяты.
— Ну, дык добра, запішуся;
Сац'ялістам буду.
Трэба ж праца Беларусі,
Трэба помач люду».
Парашыу Ігнат і стауся
Сябруком мастацкім.
У прэдстаунііцтве ён старауся
Быць усягды грамацкім.
І на сходзі, і на збору
Гаварыу без конца,
Што даволі боляй гора
Мець яго старонцы.
«Шмат гадоу яе душылі,
Усё жывое гналі
А сучасна, у нашы хвілі—
Надзье нарвалі.
Ді у каго німа спагады
Да яе народу,
Усе вараты і грамады
Рвуць яе свабоду.
Нашым лецам трэ ачнуцца
Со сну глыбокага,
Каб да краю датыкнуцца
Ня пускаць другога».
Гаварыу Ігнаты многа,
Лаяуся, спрачауся,
Някацеу і чуць другога—
Хто б ня адзывауся.
І паусюды дужа чыста
Абхадзіу, мастацкі:
Равалюц'ю, сац'ялістау
І весь дух грамацкі.
Хто ня слухау, усе дзівіуся,
Сябер сябра кратау.
Гледзючы куды хіліуся
Той пэуны Ігнатау.
Часта—густа грамадзяне
Па адным, па двойчы
Накідаліся с пытаньнем
Старшыню у вочы:
«Што за сябер есць Ігнаты,
Скуль сюды ён узяуся,
Сам зусім ня да акраты,
А да нас упісауся.
Сацьялізму у ём нізваньня
Ані учым і крошкі.
Я у унас другоя слава
Стала усіць трошкі.
І пад гэтым ён тракункам
У грамадзе таучэцца
Ягоб варт па усім рахункам
Выгнаць вон, здаецца».

Прайшло часу штось нямала—
Й спраудзілі усе гадкі!
Весці з Мінску разсказалі
Да канца спачатку,
Як Ігнаты там умела
Стау праводзіць справу,
Што навокал прагрымела
Аб той справе слава.
Хто ня ведая, не зная
Хоць аб Мінскуй радзе,
Што у краі цау вітая
І з Мусніцкім ладзе?
Хто нячуу, як рада гэта
З патайного мейсца
Сгала к немцу трох кадэтау
Рабіць згоду у Брэсці?
Гэта усе вянкі ля славы
З рук такіх Ігнатау,
Якіх злы лусь нашуй справе
Патайком насватау,
І якія пад прымусам
Тых, ці сіх трапу кау,
Паз'ягалі к беларусам
Ля сваіх рахункау.

Авадзён.

дайшла да самых карэньняу грамадзянскаго жыцьця на Беларусі і ніякія ворагі яе ня выжывуць. Смешна робіцца, калі чуяш, што буржуйная беларуская рада тужыцца захапіць уласць на Беларусі у свае рукі. Дарэмна! Ня паможуць ёй ні нямецкія, ні польскія штыкі!

Змітрo.

Русско-германскій миръ и Бѣлоруссія.

Миръ подписанъ. Тяжкій миръ, продиктованный германскимъ имперіализмомъ беззащитной Россіи, обезсиленой тремя съ половиною годами кровавой бойни.

Миръ подъ тяжкій вздохъ изнуреннаго пролетаріата и подъ ликованіе и циничные смѣшки буржуазіи.

Миръ тяжкій, но не позорный, ибо новой соціалистической Россіи приходится платить по старымъ счетамъ прежнихъ капиталистическихъ правительствъ за то проклятое наслѣдіе, которое ей оставили послѣ себя вѣка кроваваго безправія.

Въ результатѣ мирныхъ переговоровъ Россія пострадала много, но наша Бѣлоруссія, какъ составная часть Республики, во много разъ больше, ибо, находясь въ непосредственной близости отъ линіи фронта, она явилась тѣмъ революціоннымъ авангардомъ, который, во время послѣдняго февральскаго наступленія долженъ былъ принять на себя, и первые удары войскъ Вильгельма. Нашъ обширный Край теперь уже недосчитываетъ половину, если не всѣ три четверти своей территоріи. Насколько это видно изъ рѣчи замѣстителя Народнаго Комиссара по Иностраннымъ дѣламъ, Чичерина, произнесенной имъ на послѣднемъ Московскомъ Съѣздѣ Совѣтовъ, Бѣлоруссія пока окончательно потеряла (и пожалуй надолго) нѣкоторыя свои западныя области съ гор. Вильной, этимъ, однимъ изъ главныхъ историческихъ и культурныхъ центровъ Края. Кромѣ того, многіе важные пункты, какъ напр. Минскъ, Слуцкъ, Бобруйскъ, Гомель и друг. города, будутъ оккупированы германскими войсками вплоть до момента заключенія всеобщаго мира. Въ настоящій моментъ нѣмецкія пол[illegible] продолжаютъ стоять у самыхъ воротъ Витебска, Могилева и Смоленска и готовы ежеминутно вторгнуться въ губерніи, лежащія за днѣпровскими рубежами. Весь Бѣлорусскій Край каждую минуту можетъ быть совершенно поглощенъ Германіей и сдѣланъ объектомъ ея полицейско-юнкерскаго культа. Съ ужасомъ, съ болью въ сердцѣ приходится намъ бѣлоруссамъ думать объ этомъ, тѣмъ болѣе что нашъ Край, представляя собой въ послѣднюю войну отчасти районъ военныхъ дѣйствій, отчасти ближайшій тылъ, въ конецъ разоренъ и обезкровленъ, а силы самого народа бѣлорусскаго подорваны на много десятковъ лѣтъ.

Итакъ, этотъ тяжкій, «несчастный», миръ болѣе всего отозвался и очевидно отзовется еще и въ будущемъ, на нашей Бѣлоруссіи. Измученному народу, который уже въ продолженіи нѣсколькихъ вѣковъ былъ центромъ территоріально-политической борьбы, суждено перенести еще новое испытаніе, испить чашу страданія до дна. Такова ужъ, очевидно, судьба Бѣлоруссіи, ея трагическій рокъ.

Но въ этотъ историческій моментъ, когда рѣшаются судьбы всей Россіи, всей, не только русской, но и всемирной Соціальной Революціи, мы бѣлоруссы, должны прямо взглянуть въ глаза дѣйствительности, стойко и мужественно перенести всѣ невзгоды грядущаго и быть готовыми также смѣло встрѣтить и худшее—будущее. Несмотря на всѣ наши страданія, какія выпали на долю нашу вмѣстѣ съ тяжкимъ миромъ, мы должны найти въ себѣ достаточно мужества, и найдемъ его, **не бросить малодушный упрекъ** всему Русскому Народу, Россійскому Совѣтскому Правительству, за тотъ отвѣтственный, но великій, историческій шагъ, который былъ сдѣланъ на послѣднемъ Московскомъ Съѣздѣ Совѣтовъ. Въ годину тяжкихъ бѣдъ, разразившихся надъ всѣмъ народомъ русскимъ, мы бѣлоруссы, должны забыть свое домашнее «бѣлорусское горе», и раньше всего вспомнить о молодой Революціонной Россіи, вспомнить о томъ, что ея существованію угрожаетъ гибель и напречь всѣ свои силы для ея защиты. Не вина народа русскаго, что счетъ, предъявленный ему въ Врестѣ слишкомъ длиненъ, а долгъ слишкомъ великъ. Не вина и русскаго солдата, что въ конецъ обезсиленный этой проклятой войной, голодный и обманутый въ своихъ лучшихъ надеждахъ на лучшее будущее, искалѣченный и нравственно и физически, онъ не могъ больше сопротивляться вдесятеро болѣе сильному врагу. Не имъ, мы бѣлоруссы, должны слать проклятіе, не имъ, но тѣмъ, кто въ Мартѣ 1917 г. мечталъ о Дарданеллахъ, а въ іюлѣ толкалъ еще несознательныя массы къ наступленію и приносилъ кровь русскаго солдата въ жертву всемирному имперіализму. Только имъ, кто сдѣлалъ насъ неспособными защищаться, кто заставилъ Россію переживать весь трагизмъ настоящаго момента, по винѣ кого обезсиленный Народъ принужденъ былъ подписать насильническій миръ, всѣмъ тѣмъ, кто не хотѣлъ понять нуждъ и страданій народныхъ массъ, кто съ самаго начала русской Революціи обманывалъ эти массы и преступно толкалъ ихъ въ бойню во имя защиты интересовъ союзнаго капитала, всѣмъ имъ только имъ, мы въ этотъ моментъ шлемъ свои проклятія... Исторія запѣчатлѣетъ въ своихъ аналахъ ихъ, заклейменныя позоромъ, имена.

Но всей рабоче-крестьянской Совѣтской Россіи, всѣмъ нашимъ обездоленнымъ братьямъ, всѣ ъ нашимъ истиннымъ избранникамъ и вождямъ, смѣло сказавшимъ 14 марта правду въ глаза всѣму Міру, всѣмъ имъ, борцамъ за лучшее будущее человѣчества, за идею Всемирнаго Соціализма, всѣмъ имъ, измученный, почти умирающій, но все-же, готовый къ новой борьбѣ, къ новымъ, еще болѣе горшимъ, испытаніямъ, Бѣлорусскій Народъ шлетъ свой горячій, братскій привѣтъ.

Н. С.

Далакопам Равалюцыі.

Далакопы, не спяшайця,
Зрана ямы някапайця,
Равалюцы ня хавайця,
Не надзейцеся пакуль,
Што падзе яна узнямозі
[illegible]
Пад дажджом варожых куль.

Пачакайця—ня спяшэця,
Кірак гостра не тачэця
З сэрпам радым, што у дзьвер
Падау стук вяковы вораг,
Што у паветры ядпы порах
Запаліу нямецкі звер.

Знайця тоя, что свабоды
Ад працоунаго народу
Няудасца атабраць.
Хто здабыу яе барьбою,
Той заусюды разам зёю
Будзя у бою уміраць...

Ах, ня можаце спыніцца,
Звыклі ужэ к зямлі хіліцца.
Хтось бадзёрыць у гэты час!
Ну, капайця ж глыбяй, шырай—
Гэта будзя цёплы вырай,
Далаконы, там, ля вас.

Ц. Гартны.

Чайка.

Прасторная шыр ніаглядпаго мора...
Весь рвуцца у даль хвалі адна за другой:
Та узнявушыся наломъ плывуць на просторы,
Та белаю пенай мігнуць прада мной.

Вось чайка узнялася пад морам высока
І жаласна горка пракрыкне парой,
Той крык яе беднай атдасца далека
І гдзе-ці загіне за сіней валной

Хоць цяжка парою змагацца з вадою
І супраці ветру хоць цяжка л таць,
Усе-ж чайка зжылася з марамі, з валною
І можэ хто чайку ад мора сагнаць...

Ей міла так воля шырокаго мора,
І труднасці буры асіліць палёт...
Ой, вольная чайка, ей многа прастору,
І шчасьця ей сніцца ясьлявы усход...

г. Лібава, 25 Мая 1914 г.

А. Гурло.

Парцізанская вайна на Беларусі.

Газэты пры носяць весткі, што на Беларусі, у Вітэбшчыні і, у асобку, у Міншчыні, вядзецца барацьба з нямецкімі войскамі гэткім парадкам: збіраюцца колькі селян, запасаюцца варужжам і нападаюць на маленькія, а дзе большая грамада, дык і на большыя гурты нямецкаго войску. Вайна, гэткім парадкам вядзяная, празываецца—парцізанскаю.

Трэба сказаць, што гэткі спосаб вайны ня пяршыня на Беларусі. На працягу яе гістарычнаго быцьця было шмат такіх прыпадкау, калі вораг руйнувау яе і калі прыходзілася беларускаму народу збараняць сваю зямельку ад іх.

З бліжэйшых да нас часоу гістор'я адмечая тры прыпадкі такіх з'явішч, гэта: пры так званум „шведскум спалені“ (вайна Пётры Вялікаго са шведамі), пры французі і пры польскум паустаньні у 1863 году. Апошні прыпадак вызывау беларусау на барацьбу з паустанцамі палякамі пад прымусам самадзяржаунаго расейскаго ураду і, вядома, з нашаго разгляду ня можа быць пахвальным, але хвакт парцізанскае вайны у ё ж ткі застаецца хвактам.

У ва усіх гэтых трох прыпадках беларуская селянства парцізанскаю вайною прыносіла шмат-шмат шкоды варажаму войску і карысці войску расейскаму.

Дагэтуль яшчэ жыве шмат сказау і перадаваньня сярод селян беларусау аб тых гэройскіх часах, калі прыходзілася іх дзядам і прадзядам вясці барацьбу з нападаўшымі варагамі з віламі, сакерамі і дубінамі.

Ня глядзючы на такое варужэ, храбрасць і смеласць, якая кіравала беларусамі у іх барацьбе з варагамі, рабіла вялікая цуда: цэлыя соткавыя гурты няпрыяцяльских салдат імі пабіваліся, заганяліся у палонкі рэчак і тапіліся ды інш.

Слухаючы сказы аб сім, маладое пакаленьня гардзілася гэтым і кожны раз спагадала таму, што ім ня давялося жыць у тыя часы.

Гістор'я іх сучешая у наш час. Традыцыя ажыла і прыняла шырокі зварот. Нашу пакаленьню прышлося саспрабуваць дзядоускі спосаб барацьбы з варагамі за родную краіну.

Дык нехай жа яны помнюць, адно: што барацьба іх дзядоу і іхняя маюць схожасць у спосабі, адлічча ж у тым пачуцьці, якое дыхтуюць сучасные варункі. Дзяды біліся за старонку сваю, але нясвабодную, а унукі за краіну, якое яны з'яуляюцца поунымі гаспадарамі.

Гэта, відаць, і азнаецца беларускімі селянамі і работнікамі — нядармож парцізанская барацьба так шырока разлілася па Беларусі; ня дармо гараць іх сэрцы помстай і адвагай, якія робяць цуды. „У Барысаускім павеці, селяне вёсак такіх і такіх разбілі моцны гурт немцау“, „У станцыі Калінкавічы —доуга стрымвалі нямецкі напор, вядучы сіберную бойку і г. б.“

Ля нас беларусау рэволюцыянэрау у самых шырокіх мерках трэ скарыстаць парцізанскую вайну у сваім краю супроць нямецкай, польскай і сваей беларускай буржуазеі. І з гэтым мы мусім нячакаць, а скарэй пасылаць людзей ля гуртаваньня вайсковых грамад.

Д. Ж.

Я люблю.

Я люблю, калі небны абшар
Неспадзевана усім, нечакана
Убярэцца у адзежыну хмар,
Буйным ветрам здалеку нагнаных;
Калі гром над зямлей прагрыміць,
Аж [illegible] зямля скалыхнецца,
Ды маланка агнём пачне неба паліць,
Што яно [illegible] кавалачкі рэзцца;
Калі вецяр свой шуг навядзе,
Усе руйнуючы ушчэзт прад сабою,
І наукруг, як не глянь, усе гудзе,
Нібы у смертным зрашаючым бою.
Я люблю гэты час. Без канца
Я хацеу бы, каб ён нямінауся!..
Пад стыхіі уздым на барца
Я б пад цёкам яго прычашчауся.

Ц. Гартны.

Ад рэдакцыі:

Падпіска на „ДЗЯННІЦУ“ прымаецца: **Баскоу, 22, кв. 16 і Петэргофское шоссе, 26.** Рукапісы, якія будуць прысылацца ля друку, павінны быць чытэльна напісаны на адным боку паперы.

Возможность 4-го раздѣла Польши вмѣстѣ съ Бѣлоруссіей.

Я боюсь и не хочу быть пророкомъ ближайшаго будущаго, но долженъ высказать мои сокровенныя опасенія за судьбу освобожденной, было, а затѣмъ вновь порабощенной моей родной земли и моихъ братьевъ-тружениковъ-бѣлоруссовъ.

«Миръ безъ аннексій и контрибуцій, на основѣ самоопредѣленія народовъ» не удовлетворяетъ и не можетъ удовлетворить побѣдоносную Германію и какъ имперіалистическій воинствующій лагерь, и какъ соціально-экономическій организмъ. Какъ воинствующій лагерь, Германія не можетъ сойти съ того пьедестала, на который ее поставила исторія; она должна идти дальше, ибо этого требуетъ ея самолюбіе и простой техническій расчетъ—заполнять ту пустоту, которая образовывается передъ ея наступательными дѣйствіями, Того-же требуютъ и соціально-экономическія условія. Ни Германскій капитализмъ, какъ историческое явленіе, ни германскій народъ, какъ нація, не могутъ допустить, что-бы послѣ всѣхъ жертвъ и побѣдъ, которыя они обрѣли, свободно выростали на ихъ пути другія національныя культуры и государственные организмы. Такого благодушія со стороны побѣдителя исторія не знаетъ. Но такое альтруистическое чувство и не знакомо народу, подобно германскому, который привыкъ себя сознавать высшей культурной расой и націей,—тѣмъ болѣе оно не можетъ быть знакомо капитализму. Остается германскій пролетаріатъ. На него возлагаются всѣ надежды. Подымется германскій пролетаріатъ—немедленный для Россіи миръ осуществится или разгорится Европейская соціалистическая революція, которая, предполагается, принесетъ настоящій демократическій миръ для всего міра. Не подымется германскій пролетаріатъ—миръ для Россіи будетъ обрѣтенъ дорогою цѣною, можетъ погибнуть Россійская революція.

Подобная политика губительно отразилась на Бѣлоруссіи, на его трудовомъ народѣ и на завоеваніяхъ революціи, поскольку эти завоеванія касались края. Прежде всего, край подвергся новому разрушенію — увеличилось количество матеріальныхъ потерь, возросло число бѣженцевъ; далѣе, какъ передаютъ перебѣжчики, въ краѣ возстановлена частная собственность на землю, возвращена старая власть — земскіе начальники, старшины, полиція; крестьяне принуждены подъ страхомъ разстрѣла вернуть все то, что было взято не только трудовымъ народомъ, но и грабителями въ частныхъ имѣніяхъ, въ лѣсу, въ различныхъ предпріятіяхъ; вступившіе въ край «побѣдители» реквизировали запасы хлѣба, фуража, скотъ и т. д. А самое главное—край очутился въ сферѣ рѣшительнаго спора между поляками, нѣмцами, украинцами и литовцами. Изъ доклада на Московскомъ Чрезвычайномъ Съѣздѣ видно, что часть Бѣлоруссіи уже теперь отходитъ отъ Бѣлоруссіи — именно, губ. Гродненская, часть Минской, Бѣлорусскіе уѣзды губ. Виленской, Ковенской, Сувалкской. Несмотря на утвержденный мирный договоръ нѣмцы продолжаютъ занимать и тѣ бѣлорусскія области, которыя по Брестскому договору не подлежатъ аннексіи. Наконецъ, изъ газетъ уже извѣстно, что нѣмцы рѣшили оставить за собою, богатѣйшую въ мірѣ Бѣловѣжскую пущу и вообще цѣнныя лѣсныя области, съ запасомъ лѣ[illegible]

по крайней мѣрѣ, на 800 милліардовъ рублей...

Слѣдя за политикой и военными операціями нѣмцевъ, можно догадаться, что эти операціи въ одинаковой мѣрѣ направлены и противъ Польши, какъ возраждающагося государственнаго организма.

Исторія учитъ о томъ, что окончательный раздѣлъ Польши между Германіей, Россіей и Австро-Венгріей произошелъ по причинѣ ея сословныхъ и партійныхъ распрей, не спокойнаго якобинскаго состоянія умовъ значительной части ея подданныхъ и боязни за это состояніе русскихъ и обрусѣвшихъ бѣлоруссовъ-помѣщиковъ и поповъ, во главѣ съ Екатериной II. Русскую царицу тревожили постоянныя интриги и неуравновѣшенность польскихъ магнатовъ, которые балансировали между западомъ и востокомъ, а нерѣдко и цѣликомъ склонялись къ западу. Боялась царица и тѣхъ идей, которыя приходили съ запада и въ кругахъ Польской и Бѣлорусской интеллигенціи получали самое широкое распространеніе и развитіе. Боялась царица и той широкой автономіи, которой пользовалась въ политической и соціальной жизни многочисленная польская и бѣлорусская шляхта и которая, дѣйствительно, представляла угрозу всѣмъ идеямъ неограниченнаго абсолютизма. Боялась, наконецъ, царица и того культурно-національнаго и особенно хозяйственно-экономическаго вліянія, которая вынашивала въ себѣ выростающая Пруссія. Для этого были прецеденты: Саксонскій курфюрстъ Августъ II — король Польскій, его сверженіе Карломъ XII шведскимъ и возстановленіе Фридрихомъ-Вильгельмомъ I, королемъ Прусскимъ. Особенно же учитывала царица серьезность положенія въ связи съ существовавшимъ тайнымъ договоромъ между Австріей и Пруссіей по вопросу объ аннексіи пограничныхъ областей Польши, о колонизаціи Польши и торговомъ вліяніи.

Внутренне состояніе Польши съ тѣхъ поръ мало измѣнилось. Остались тѣ же сословныя и хозяйственныя отношенія, та же скрытая борьба классовъ, группъ и партій. Уцѣлѣлъ аристократическій духъ и шляхетско-абсолютическія побужденія въ верхахъ. Къ этому примѣшался новый факторъ—національная ненависть не только къ Россіи, но къ Австріи и Пруссіи, въ ожиданіи благопріятнаго момента, чтобы, объединивъ всѣ разрозненныя части растерзаннаго Государства, проявить эту ненависть на дѣлѣ: культурной работой, огнемъ и мечемъ.

Прежде всего не слѣдуетъ забывать, что польскіе магнаты не покидаютъ мысли, возстановить пресловутую «Рѣчь Посполитую»—дворянско-шляхетскій сеймъ. Съ послѣднимъ воскресаютъ привиллегіи дворянъ, ихъ конфедераціи, вето («не позвалямъ»), остатки магдебурскаго права и т. д. Въ случаѣ возстановленія королевства, предстоящая исторія Польши, несомнѣнно, чревата всякаго рода смутами и неурядицами. Не трудно предвидѣть, что съ одной стороны заговоритъ о своихъ правахъ абсолютизмъ, а съ другой—трудящіясв массы; но въ средѣ правящаго класса — шляхты, произойдетъ дифференціація, т. к, нынѣшняя шляхта, какъ никогда, расклеилась на цѣлый рядъ хозяйственныхъ группъ. Затѣмъ нельзя упускать изъ виду постояннаго стремленія Германіи колонизовать Польшу и Бѣлоруссію. Уже съ XIII в. германцы шли съ запада на востокъ — вытѣсняя польское населеніе въ Бѣлоруссію. Послѣ перехода западно-польскихъ провинцій (Западная Пруссія, Велик. Княжество Познанское, Верхняя Силезія, Восточная Пруссія — всего около 89,5 тыс. квадр. километровъ) къ Пруссіи, они сдѣлались для нея естественнымъ колонизаціоннымъ райономъ. Достаточно сказать, что втеченіе первыхъ 20 лѣтъ Гогенцоллерны поселили въ пріобрѣтенныхъ отъ Польши провинціяхъ около 20 тыс. семействъ. Бисмаркъ создалъ специальную колонизаціонную политику и поселилъ въ Вел. Кн. Познанскомъ до 15 тыс. челов. Такая же колонизація, хотя въ меньшихъ размѣрахъ, совершалась въ Галиціи. Не только земледѣльческое населеніе, но и нѣмецкая промышленность и даже нѣмецкая культура наступательно шествуютъ на востокъ и на юго-востокъ. Отказаться отъ этого Германія не можетъ, ибо этого неизбѣжно требуетъ ея хозяйственное развитіе. Далѣе, чтобы дать возможность Польшѣ самоопредѣлиться, требуется отдать ей не только Прусскую, но и Австрійскую Польшу. Рѣчь идетъ не объ однихъ земельныхъ владѣніяхъ, желѣзныхъ дорогахъ, промышленныхъ заведеніяхъ и прочемъ имуществѣ, а о цѣлой системѣ культурно-національнаго вліянія, ситуаціи государственныхъ перегруппировокъ и нарушеніи политическаго и экономическаго равновѣсія. При такомъ положеніи вмѣсто Россіи, выростаетъ новая собирательница, Польша—она претендуетъ на Бѣлоруссію, Литву, Западную и Восточную Пруссію, Галицію. Усиленіе Польской государственности вызываетъ реакцію въ Русской и Австрійской Украйнѣ. Отторженіе отъ Австріи Галиціи вызываетъ реакцію въ Чехіи и т. д... А самое главное—усиленіе Польской государственности и промышленности ослабляетъ вліяніе Германіи на южную Россію—Украйну, Новороссію и на Австрію; ставитъ перегородки на пути свободнаго движенія Германіи на востокъ и юго-востокъ къ Черному морю, на Кавказъ (минеральные богатства), въ Персію, Индію, Китай.

При такомъ положеніи, 4-й раздѣлъ Польши вполнѣ вѣроятенъ. Только заинтересованнымъ лицомъ на этотъ разъ явится не союзъ Россіи съ Пруссіей и Австріей. О будущемъ Россіи, какъ государственнаго организма, говорить трудно, въ настоящемъ же она потеряла значеніе былого имперіалистическаго фактора и не пріобрѣла пока зна-

---

Аб нацыянальным руху.

Ля чаго і зачым нам, сацыялістам, трэ няйначай мяшацца у нацыянальную справу? Каб атказаць па гэта пытаньне, я мушу зайсці крыху здалёк. Рэч у тым, што у жыцьці ёсць гэткія законы, па якім усе па сьвеці муся перажываць асобныя уступы, праз што яно або ідзе да лепейшаго разьвіцьця, або павяртая к смерці. Паміж гэтых законау ня можа прайсці нішто; яны датыкаюцца ня толькі асобных, адзінокіх рачэй, ці стварэньняу, а і цэлых грамад, гуртоу, па колькі гэты віды злучак маюць па тым ці іншым прыметкам асобную аднароднасць і розьнасць. Да гэтаго віду і крас[illegible] належаць і народы у сваім гістарычным жыцьці. Пачынаючы з даўных часоу, на зямлі жывучыя людзі дужа мала дзяліліся па асобныя плямёны, рады і інш. Але з' кожным часам, калі яны пладзіліся і мнажыліся, ды разыходзіліся па зямлі, дзяліцьба іх расла і павялічвалася. Пад рознымі гэалагічнымі, гэаграфічнымі і гістарычнымі варункамі, у кожнай атдзелянай часткі з яуляліся тыя ці іншыя асобнасці, якія развіваліся боляй і боляй і прыводзілі да таго, што праз колькі часу нельга было найсці схожасці між даунішнімі раднякамі. Знаходзіуся розны уклад, розная мова, інакшая душа і г. д. З ваднаго народу—парабілася некулькі. З гэтаго часу кожны народ стау звацца нацыяй і да іншай барацьбы у люцкім жыцьці—прыбавілася барацьба нацыянальная. У дагонках за большым панствам на зямлі, адны народы стараліся пакарыць сабе другіх і нападалі на іх. Тыя збараняліся. Пачыналася нацыянальная барацьба, дужа цесна звязаная з барацьбою за жыцьцё, за мейсца на зямлі. У гэтуй барацьбе адны нацыі гінулі, прападалі з зямлі, а другія рабіліся большымі, мацнейшымі і далей пасягалі раскінуць свае уладарства. У часы ня развітога эканамічнаго укладу і культуры, нацыянальная барацьба займала дужа вахкая мейсца між іншымі спрэчкамі людзей.

Але с ходам часу, калі закон гісторыі і поступу узняу чалавецтва на вышэйшы уступ яго развіцця, калі яскрава стала абрысоувацца эканамічная няроунасць, людзі падзяліліся на станы, гострасць у нацыянальнай барацьбе між імі пачала даваць дарогу барацьбе клясовай, барацьбе ня між народамі, а у сярэдзіня народау. Абсочвалася дужа цікавая з'явішча—новы атап дыфэрэнцыяцыі (падзяленьня) чалавечэскаго обчаства. Сілы нутрацягнучыя перавернуліся, спыралі сваю моц; на іх мейсца нарадзіліся, бач выявіліся, сілы другія, ідучыя з нутрыны цэлаго. Ніжэй і ніжэй апускалася міска вагі пад імі, гострым клінам убівалася яна у сям'ю люцкую. Прауда, усе ж такі барацьба эканамічная ня зьнішчыла барацьбы нацыянальнай, а нібы дапоуніла сабою той ланцуговы звязак барацьбы між народамі, які пачынауся барацьбою за жыцьцё перш з сіламі прыроды, потым нацыя з нацыяй, далей стан са станам. Усе гэты асобнасці хварбоукі, вядома-складвалі сабою адно, хоць заусюды і усюды іх можна было рэзка адмеціць адну ад другое. Толькі перэвагу над другімі стала забіраць эканоміка. Нарадзіушыся кляс работнікау—пралятарыяу, па сіля свайго эканамічнаго становішча у абчастві, якоя з роду намечвала яму вякавое рабства у машыны, у сцянох заводу, вырабіла у ём бязцікаунасць да другіх пытаньняу душы, як рэлігія з [illegible] нацыянальных.

Думкі працоуніка — пралятарыя былі устрэмляны у ваднy масціну: дзеб найці работу, каб пражыць. У шуканьні гэтае работы ня мелася граніц: пачуцьцё роднай краіны і належнасці сваей да таго ці іншаго народу, дала мейсца пачуцьцю можнасці жыць, магчымасці забяспечэньня ад мук голаду. Тая яго станавілася роднай старонкай, якая давала яму хлеб, давала спосаб гадаваць сваіх дзяцей і праганяла мары смерці ад голаду. Рэлігія і нацыя у гэткіх прыпадках ня памагалі нічым і зжыты з матэрыялізмам, работнік-пралятары іх адганяу ад сябе. Гэтак радзілася ідэя аб'еднаньня міжнароднаго, ідэя інтэрнацыяналу—вольная злучка працоуных людзей розных нацыяу.

Калі абярнуцца у глыб гісторыі і пільна прагледзець ход жыцьця на працягу яе, та між цэлы плот усякіх пераскокау, зваротау і перакрутау, мы убачым, што чалавецтва нібы зрабіла цэлы круг, які у нідалекай будучыні злепіць свае канцы, замкнецца. Раздзяліушыся, разгуртаваушыся на першым уступя свайго жыцьця, чалавецтва на апошнім—бярэ хворму і напрамак к злучэньню. Ня трэба, вядома забываць і выпускаць з вачу, што зусім асобная сіла кіруя цяпер, ніж тады, што пуціны да міжнарадовай еднасці праводзяцца ня гэтак лёгка, як ішло раз'яднэньня. Прауда, прага да інтэрнаціаналу вядзе двума рознымі дарогамі, і два розных станы людзей: аднэй дарогай ідзе буржуазея, стан імючых, дзеля таго, каб мець больш сілы на прыпадак барацьбы за абарону свайго уладарства на зямлі; другою—спяшыць працоуны люд, якому патрэбна злучыцца па усім свеці, каб скінуць вякавое панаваньня над ім багатых. Першыя маюць больш усякіх рад, каб скарэй ажывіць сваю ідэю і пауней скарыстаць яе, другім гэта даецца цяжэй. Жывучы панамі на зямлі, валадаючы поступам, культурай і усім дабром—багатыя клясы, фактычна, праз усю гісторыю чалавецкаго жыцьця, карысталіся шчасцям інтэрнацыянальнаго аб'еднаньня у тых прыпадках, калі ім яно патрабавалася дзя той ці іншай выгады. І гэта [illegible] у іх карысць. Ня тоя мы бачым сярод паднявольнага стану. Думка аб міжнарадовай злучнасці усіх працоуных паміж сабою зарадзілася у іх пад надавам усе большай і цяжэйшай эксплаатацыі (абіраньня душы і цела) іх багатымі і развіцьцё яе спынялася цямнатою і забітасцю іх — як наследкам доугалет яго прыгону.

Папярок дарогі, між іншым, станавілася і нацыянальная асобнасць. Розныя мовы, веры, розны уклад душы і інш. служылі высокім парогам, цяраз які пераскочыць ня гэтак лёгка станавілася, як думалася у перш. Вось гэты парог і спыніу на дарозі злучных да інтэрнацыяналу рабочых. Прышлося задумацца, як яго пераступіць, або абыйсці. Адны казалі так, што праз яго можна пераскочыць, што гэта перашкода на першы узгляд здацца магутнай, [illegible] ня варта. Так казалі, так пробувалі і рабіць. Але на прыкладах жыцьця [illegible] няапраудваліся казалі гэтак: каб [illegible] да інтэрнацыяналу, трэ зрабіць кружную пуціну, хоць яна і даужэйшая, пуціну, якая вядзе праз нацыянальнасць. Бяз гэтаго, дабаўлялі яны, нельга ажывіць ідэі інтэрнацыялізму. І вось, гэты апошнія, разам з класовай барацьбой, прынялі барацьбу і нацыянальную у сваю праграму.

Але і гэты способ вышау ня практычным з пагляду працоуных массау. Прымешваючы элементы нацыянальнай барацьбы да барацьбы клясовай, гэтым прышлося пашкодзаць скутку і посьпеху апошняй. Нацыяналізм мае гэткую сілу, што мірыць станы паміж сабою і згладжвая разлад, с чаго пачынае карыстаць буржуазея і багатыя. Як жа выбрацца з гэстаго кутку, і якою дарогаю нам, беларускім работнікам, пайсці? Ня можа быць двух слоу, двух думак на гэта пытаньне: наша дарога-гэта сярэдзіна, як самая простая і верная, зусім не як самая бяспечная і выгрышная. І вось чаму. Закону жыцьця абмінуць і абысці мы ня можам. А гэты закон вядзе к таму, што з усім жывым прыходзіцца гадзіцца, нельга выкінуць з жыцьця. У гэтум прыкладу перад намі той хвакт, што мы усе ткі, як бы таго ніхацелі, работнікі, асобныя ад другіх, з іншаю душою, з іншаю моваю, з іншым укладам свае істнасці, людзі. І гэта асобнасць, нацыянальная ахварбоука яшчэ ня можа згладзіцца: трэ шмат гадоу варыцца у катле культуры, пакуль ад яе збавіцца. Да і збавіцца ад яе хутчэй можна будзя толькі пры тым варунку, калі да культуры мы будзям прычашчацца пад свабодным выбарам яе прычасці. Гэта сьвятая прауда і гэтаго няадмеціць нельга. З гэстаго боку мы і мусім быць нацыяналістамі; прауда, дабавіушы яшчэ тоя, каб і сама культура ля нашаго народу давалася праз свой язык, покуль ён жыве. Вось наша мэта другая: з ею мы павінны падысці да нацыянальнаго руху.

Такія варункі нас вымушаюць і нявыпускаць яго з пад свае сочкі і кантролю. Прауда, вельмі б выгадна было ля нас і ля усяго працоунаго люду, каб як можна было б скасаваць усе нацыі і зразу стаць у панстві інтэрнацыяналу. Толькі гэта нямагчыма.

Цяпер можа хто запытая, ці няпашкодзіць гэткая тактыка еднасці рэвалюцыйнаго хронту? Ня обмыльваючыся, можна сказаць, што не: ні званьня.

Трымаючы у сваіх руках нацыянальны рух у абрысованых мною межах, мы будам старацца вясці яго гэткай дарогаю, якая ня будзя адыходзіць у бок згоды з імючымі станамі нашаго народу. Маючы сочку за [illegible] рабілі цяшкія абмылкі. У той час, калі яны адыходзілі у бок, за іх плячыма буржуазея гуртавала грамады людзей, злучаючы іх стушкаю нацыянальнае еднасці, і потым выраблялa пад гэтым тулям паслушнае сабе варужжо.

Астауляючы сочку за развіццём нацыянальнаго руху, гэтым мы будам дзьмуць у дудку нашых варагоу. Каб далека ня ісці за прыкладамі, ня лішняя звярнуцца да Украіны, дзе атдача кіраваньня нацыянальным рухам у рукі буржуазеі, прывела к гэткім няцікауным скуткам. Тоя самая можа стацца і з другімі нацыямі, у асобку з намі. Нам, як і сацыялістам другіх нацыяу нельга нядбайна адвярнуцца ад жывога хвакту, які нам кажа, што у беларускім нацыянальным руху чаупецца штось нядобрае. Упчаты і вырашчаны сацыялістамі, ён недайшоу у кіраваньня буржуазеі і розных прахадзімцау, якія выкарыстоуваюць яго ля уласнай выгады. За нашымі сьпінамі, дзякуючы холаднасці нашых адносін да яго, чуць ня вырасла тая ж гісторыя, што і з украінскаю радаю. І калі мы ня увойдам у беларускі нацыянальны рух, ня схочам вясці яго дарогаю нашых фінскіх ці латышскіх таварышау, та мы многая упусцім і праграям.

Дык будзьмя на чаку! Гэта нам нічагуткі ня пашкодзіць захаваць еднасць рэвалюцыйнаго хронту, насупраць, толькі гэтым мы яго умацуям. Каб пераняць прыхільнікау да згоды з буржуазеяй з сям'і сацыялістау і цёмных, па нацыянальным чуцьці узрошчаных людзей, мы мусім вясці прапаганду і агітацыю на роднуй беларусу мове і старацца як найболяй выдаваць газэт і кніжак на ёй. З другога боку адхіляць беднае селянства і працоунікау ад скармленьня яго шавінызмам.

Вось важныя мэты нашы. Яны ніколькі ня шкодзяць міжнародовай справа работнічаго люду.

Д. Жылуновіч.

чение фактора новаго соціалистическаго. Нѣтъ, на этотъ разъ заинтересованнымъ лицомъ является Германія съ Австріей и, можетъ быть, съ выростающей Украйной. Бѣлоруссія или будетъ раздѣлена по линіи ослабленія польскаго вліянія, или цѣликомъ будетъ присоединена вмѣстѣ съ Польшей къ Австріи и Германіи по естественнымъ границамъ (Припять, Днѣпръ, Зап. Двина или Псковскія озера).

Ев. Канчеръ.

Школы.

Будучыну народа творыць яго школа. З мяккаго воску душы дзіцячай лепяцца там хорошыя альбо брыдкія хвігуркі, і гэткімі як выйшлі са школы вельмі часта ідуць яны праз усё жыцьцё. Школа гатуе грамадзкіх працаунікоу, альбо сябелюбцау—абібокау, слугау прауды і дабра, альбо сваей кцені, верных сыноу роднага краю, альбо выродкау—рэнэгатау. Толькі тады, калі народ мае сваю школу і над сваім загадам—толькі тады можа ён быць пэуным хоць за бліжэйшую будучыну сваей культуры.

Беларусы нідауна абудзіліся да нацыя—нальнага жыцьця і ня мелі яны яшчэ часу развіць сваю школу. А перад усім ня мелі змогі. Нізалежныя ад нас і бадай што ніпераможныя перашкоды стаялі перад намі на гэтай дарозе. Толькі у лятуценьнях рысавалася нам школа беларуская.

Але зьмяніліся часы. Гісторыя скранулася з мьортвага пункту. Тоя, што учора здавалася нідасьціглым лятуценьнемъ, сягоньня увыходзіць у жыцьцё, патрабуючы свайго права на мейсца у ім. Можым ужо мы і на свае вочы пабачыць школку беларускую.

Прышла нашая пара. Ад нашай ахвотнай працы залежыць вялікая справа: моц фундамэнту культуры нашае. Хоць у гэты, поуны значэньня час хай не сьпяць беларусы! Хай у рэшці пачуюць сваю павіннасьць перад бацькаушчынаю, што так мала бачыла ясных дзён. А той, хто душой абудзіуся, хай усе сілы свае укладае у школьную справу. Хай заводзіць усюдых, дзе толькі можна, школкі беларускія, хай дапамагая тым, што ужо паатчыналіся.

Шмат помачы трэба; німа у нас прыдатных кніжак, німа досыць вучыцяльоу с практыкай беларускаго навучаньня. А усьо гэта мусім мець. Школкі, вучыцельскія курсы і кніжкі да навучаньня—вось што ні павінна з думак выходзіць у нас. Німа цяперака працы—больш патрэбнай і важнай для нацыянальнаго адраджэньня беларускаго, бо можа ніякая ні пакіне па сабе значнейшага сьледу. Хай мацуяцца скала—фундамэнт. Ня вытрацца са страніцау гісторыі успамін аб тым, што было.

Мы падняліся йшчэ па адну ступеню у гару і цяпер можым сьмела глядзець наперад. Ужо поуныя веры хай скажуць песьняры беларускія, што:

Не загіне край наш родны
У цемнаце ліхіх начэй.

А. Смоліч.

Аб Украінскуй Радзі.

Старая буржуйная украінская Рада, якую скінулі селяне і работнікі, стараяцца тужыцца і хапацца за жыцьцё. Нячуючы фундаменту пад сабою у працоунаго народу Украіны, яна кінулася у ногі нямецкаму імперыялізму (спагадчыству імператарства) і з магілы, выкапанай ёй працоуным народам, падняла руку і падпісала згоду, атдаушы усю Украіну з,яе багацем нямецкаму капіталу за падтрыманьне ім яе уласці. І вось цяпер, зрабіушы гэту прадажную згоду за спінамі украінскіх селян і работнікау, яна дае аб сабе знаць даляй. Спагадчыкі ёй, ахвіцэры і усе буржуі, ідуць за шэрэцю нямецкіх штыкоу і гуртуюць з цёмных украінцау кучкі салдатау, якія злучаюцца з немцамі і ваююць супроць расейскай рэвалюцыі. Адны сябры рады сядзяць у штабу нямецкім і разам з нямецкімі гэнераламі разрабляюць пляны далейшых заваёу зямлі украінскаго народу.

Другія раз'ехджваюць па нейтральным краё, каб зрабіць з'імі дыпламатычныя стасункі. Мяртвяцы стараюцца ажыць—і ажываюць. Жыцьцё ім удыхая тая, яшчэ покуль што непаборапая сіла, ім'я якой сусветны капітал. Гэта сіла, сіберная, але зжываючая свой век, хапаяцца за усякіе падпоркі, якія хоць на момэнт змогуць падтрымаць яе жыцьцё ад ідучай смерці. Старая украінская рада адна з тых падпорак панству багатых і моцных, на якую гэтак радасна абап'ёрся нямецкі, а праз яго і сусветны багач... Хай жа ня доуга паслужыць яна. Хай працоуны украінскі народ, як адзін хопіцца за яе і так страсяне, каб яна зламалася на крошкі і хто апіраяцца—зляцеу у яму.

Жыла.

Аб саміх сабе.

Усе мы, беларусы, добра ведаем, што наш беларускі народ-адзін ад дэмакратычняйшых народау у свеці. Ен увесь, у ліку 10 міліёнау, складаяцца з адных бедных працоуных селян, якія памаленькуй ды патрошку выбіваюцца з-зямлі ды бяруцца за тоя ці сёя рамясло, уцекаюць у гарады, дзе ідуць на хвабрыкі ды заводы працаваць работнікамі. Многіе, такъ сама, астаюцца у багатых паноу палякоу ды расейцау царабкамі у меньях. Зусім мала ад беларускаго селянства выходзіла прасьвячоных людзей. Прычына гэтаму-вядомая-тая страшэнная беднота, якая праз многа вякоу жыве па Беларусі. Прауда, знаходзілася і такіх людзей, каму удавалася сваіх дзяцей вывучыць ці на вучыцеля, ці на якога-небудзь пісара, або сакратара. Але на агул беларускіх селян як тоя і мая быць, не знаходзілася многа інталягэнтау шчырых сыноу краю.

Многа гэтаму пашкодзіла вось што; з ваднаго боку руссыфікацыя, а з другога полонізацыя нашей зямелькі Беларусі. Гэты два страшэнные ворагі працоунаго люду, як тыя п'яукі—высосвалі прасьвячоняйшых сыноу Беларусі з яе сэрца да сябе, далучалі гэтым праступным спосабам да чужых культур і выраблялі з іх ворагау і перакінчыкау ат усяго свайго роднаго, і ат таго селяніна, які прычашчвау іх сваею крываваю працаю да свету розума. Пакідаючы сваю краіну, беларускіе прасьвячоныя людзі уцекалі чымсь далей ад яе і нясьлі сілы свае тым, хто у замен іх пасылау на Беларусь ксяндзоу і папоу, чыноунікау ды іншую няпатрэбу, якія за грошы таргаваліся з'нас і лаяліся як тыя сабакі за кусок мяса. Руская дэспотычная правіцельства старалася праз папоу і вучыцеляу ды інспектарау убіць у голау беларускаго народу думку яго еднасці, роднасці і неадзельнасці з Расеяй. каб так жа безкарна і дзіка здзекувацца з яго, як і з расейскаго селянства. А польскія паны і ксяндзы, як паукі заблытаушыя павуценьням усю нашу зямельку, няупынна налягалі на тым, каб як боляй, як глыбяй запусціць яд полонізацыі «хлопау». І чутна была юдава гаворка з заходу, і чутны быу свіст пугау з усходу. Нам, беларусам, працоунаму селянскаму народу, дыхтавалі сваю волю з двух бакоу і дыхтуючы, расейскія чыноунікі стрымвалі ланцугамі ад сэпаратызмы, а польскія паны езуіцкімі спосабамі, празываючы нас быдлам, далучалі да сябе. А Беларускі працоуны народ мусяу маучаць, часткаю таму, што застаулялі яго, а большаю часткаю аттаго, што ня азнавау тэй важнэй рэчы, што ён ёсць адно цэлая, асобная, народ-жывы і магутны, пранёсшы па сваім жыцьці доугую гісторыю мук і захаваушы свае уласная цэлым і няпаурэдным.

Вялікая Расейская раволюцыя аслабаніла наш народ ад нагнёту нацыянальнаго і разам з другімі народамі наш беларускі народ узяуся за справу будаваньня свайго жыцьця. Прауда, справа гэта запужала і польскую і беларускую буржуазею, якая і пастаралася усімі хітрыкамі пашкодзіць гэтуй справе. Уздзеушы воблікъ дэмакратыі розные паны і паднанкі сталі прылучацца да рэвалюцыйныхъ беларусау сацыялістау, каб патрошку ды паціхуй узяць у свае рукі кірунак справамі нацыянальнаго беларускаго народу. Ім хочацца гэтымъ збавіцца ад стромаго і уверанаго поступу рэвалюцыі, адгарадзіушыся на аазысі беларусскай аутаноміі. Перш з асцярогай, а потымъ усе уверанняй і уверанняй павялі яны сваю палітыку, злучаючыся у розные Рады, і народныя грамады, дзе ня патрабалася партыйная хварба, і хоць несхаця, але скінулі туль навядомасці і выставіліся перед светам у поуным абліччы.

І абліччэ іх—паказала усе. Зразу стала відаць, куды і што хіліць іх думка.

Як толькі работніча-селянская рэвалюцыя стала замацоувацца, з усіхъ бакоу падняліся на яе варагі: і Украінская Рада, і татарская ханства і польская панства. Замяшалася і Беларуская Рада! У агуля з прэдацялямі рэвалюцыі пашла яна рука з рукою на Савецкая правіцяльства, на правіцельства селян і работнікау.

З пекнымі словамі забароны ад нацыянальнаго гнёту у вустахъ, а у руках з мячом, у сэрцу з марамі буржуйнаго панства—кінулася беларуская буржуазея у лапы сваіх сясцёр-украінскай, польскай і нямецкай буржуазеі... каб разам з ею задавіць беларусскаго работніка, агарнууш яго ценькім тулямъ нацыянальнай еднасці.

Толькі гэта ім няудалося! Беларускі работнічы і працоуны люд ня можа папусціць і ня папусціць таго, каб беларуская буржуазея, паны-памешчыкі і грашаунікі у пылю нацыянальнай барацьбы затушылі полымя клясовае барацьбы. Беларускі працоуны работнічы і селянскі люд ня атдасць справы нацыянальнаго вызваленьня свайго народу у рукі багацеяу. Гэта справа застанецца у яго моцных руках і павядзе ён ея тэй пуцінаю, якая няпрашкодзіць клясовай барацьбе і барацьбе за ідэаль сацыялізмы і інтэрнаціяналу.

Гэткі лозунг нашае газэты, яму аднаму павінна служыцъ наша «Дзянніца».

Беларус.

***

С першых дзён рэвалюцыі, калі былі скінуты ланцугі старога парадку і у Расеі запанавала слабода, усе няуладарныя нацыі барджэй жа прыняліся за справу будаваньня свайго уласнаго жыцьця. Зарухалі народы, аб якіх і падумаць ня можна было, што яны калі-кольвек прашнуцца. З усходу на захад прабегла хвіля нацыянальнаго поступу... Як сацыялістычныя, тэтак і буржуйныя элементы усіх абуджаючых народау хапіліся за гэту справу і пачалі вясці яе упорадъ. Першыя крокі на пуціні вызваленьня ад нацыянальнаго нябыцьця таго ці іншаго народу у сілу асобных варункау, былі зроблены сацыялістамі з другімі партыямі разам. Але чымсь далей, тым варункі змяняліся: жыцьцё і пашырэньня заваёу рэвалюцыі высовывалі наперад новыя і новыя пытаньня, самым мосным і пагальным з якіх было пытаньне клясовая. Гэта пытаньне гострым клінам вайходзіла у роуная вярхоуя згоды міжклясовай і меняла справу зусім. Дарога еднасці між буржуйнымі і сацыялісткімі прыхільнікамі справы нацыянальнай стала дваіцца і разыходзіцца. І зусім ня дзіва, бо самая ідэя прыемнасці нацыянальнай справы розна тлумачыцца станам работнічаго працоунаго люду і станам мешчанска-буржуйным. Ля першых патрэбна пяабмінаць яе з таго інтарэсу, што нацыянальны нагнет боляй памагая нагнету і экапамічнаму, другім жа ля таго, каб спомаччу нацыянальнаго абасобку мацней уставіцца на фундамэнту валадарства пад працоуным людам. Але ня глядзючы на двойнасць у разуменьню справы свае нацыі між пралятарыятам і буржуазеяй, гэта двойнасць мая у сабе адну асобнасць, прыемную багатым і шкодную ля бедных: асобнасць гэта тоя, што стаіць пасярэдзіня гэтай двойнасці і стараяцца згладзіць яе—выробленая векамі адметка — нацыянальнасць.

У люцком жыцьці шмат такіх стыхійных сіл, якія ня могуць ужыцца адна поміж з другою і вечна адна з другой змагаюцца. З клясовым вымаганьнем — вядзе барацьбу — нацыянальная. І вось, сярод таго народу, жыцьцё якога зложылася такъ, што глеба мала надгатована ля большаго размежаваньня на клясы—там нацыянальная пачуцьцё бярэ верх і пануя. А пануючы служыць карысцью ля клясу пануючаго. Прыкладам можа служыць нам хоцьбы нацыянальны рух Украіны, або татар'яу. С першаго узгляду, у начатковум сваім зародзю, ніхто ня мог бы і паверыць таму, што украінскі рух мая у сабе душу буржуйную,—да таго гарэу ён вярхоую агнёмъ рэвалюцыі. Але пошля, калі у уладарстві стала рэвалюцыйная дэмакратыя, полын украінскаго руху згінуу. Згінуу, бо іначэй і быць ня магло. Калі рух вёуся буржуйнымі станамі, якія апіраліся на багатых мужычкоу-хутаран, та лепшаго і чакаць ня прыходзілася.

І украінскі нацыянальны рух стау упоперак поступу далейшаго развіцця работнічаго і бедна-селянскаго вызваленьня. Бедная гандлям, хвабрыкамі і заводамі, Украйна зразу ня магла выдзяліць ад свайго народу моцнай сілы, у якой бы кіравала пачуцьцё іншае. Гэтак і у татар'еу, малдаван, гэтак і у беларусау. Ня тоя бывая у тых старонках і сярод тых народау, якія далека шагнулі у развіцьцю эканамічным. Там ужэ супроць стану богатых гэта развіцьцё вырабіла стан работнічы, стан, якому настолькі трэ вясці вызваленьне свайго народу ад сну нацыянальнаго няведаньня, на колькі гэтаю пуцінаю можна прыбліжыць да параунеценьня у культурнасці, у асьвеці з боляй разумнейшымі. Фіны, нагрыклад, стараюцца быць вольнымі ва многім з-за таго, што яны гістарычным гопытам пракаваліся, наколькі нагнет расейскаго ураду адцягнуу іх ад тых народау, якія у перад жылі вольна.

І вядучы барацьбу за нацыянальнае аслабаджэньня, фінскі работнік і батрак ясна зразумелі, што гэта нацыянальная аслабаджэньня можа даць карысць толькі тагды, калі яно ня будзя мець сілы каб заглушаць пачуцьця клясавого. З гэтай мэтаю, дастаушы незалежнасць — яны зрашылі барджэй скінуць з сваіх плеч і нагнет буржуяу. Прыклад з Фінляндзі мусяць узяць работнікі і іншых нацыяу.

Збавіцелям і аслабаніцелям ад усіх прыгонау, якія зрабіу стары свет-будзя работнік пралятары, ідучы усечалавек і усестварыцель.

Ц. Г.

Сіое-тоя з заграніцы.

У Гэрмані: прыхільнікі расейскай равалюцыі, незалежныя сацыялісты-дэмакраты Гэрмані, як на сходах, зборышчах, так і у друку вядуць барацьбу са сваімі буржуазеяй і сацыяль-патрыётамі, абараняючы расейскую равалюцыю і нападаючы за навязаны ёй гвалтоуны мір. Вось якую стацьцю ,,Лейп. Фолкс.“ пасьвячая Расеі. Яна піша: ,,Равалюцыйная Расея адкупляя грахі другіх. Работніча-селянская правіцельства расплачваяцца ня толькі за праступкі царызму і каляцыі, але і замаркотная збанкрутаваньне заходна эурапейскаго пралятарыяту“.

Гэрманскія таварышы добра азнаюць, што пошля трохгадовай вайны, руйнуваушай краіну бязсердна і давёушай яе на край гібялі, цяжка наладзіць яе жыцьцё. Але ж яны верунь, што усе гады міжнарадовай імперыялістычнай буржуазеі будуць задушаны паустаньнем працоунаго люду і ставіць прашкод нябудзя каму; тады запануя царства уласці працоуных цвёрда. У канцы адмечанае стацьці гаворыцца: ,,А усё ж такі равалюцыйная Расея будзя жыць і будучына выкажа яе вялікую вагу у люцкім абуджэньні. Як-бы ня было цяперашняя, будам цьвёрда верыць, што ,,аднак яна рухаяцца“.

Іначай судзяць, як і трэба чакаць, нямецкія сацыялісты-згодчыкі аб расейскай равалюцыі і яе цяперашнім становішчы: яны брэшуць на бальшавікоу, быццам гэты сваею палітыкаю згубілі Расею і прынясьлі шкоды справе міжнарадоваго рабочаго народу.

Гэта іх брахня падмацоуваяцца дазволам пазычыць правіцяльству 15 міліярдау рублёу на далейшая вядзеньня вайны.

Вядома—паны ім за гэта шчыра дзякуюць.

Праз Капэнгагу пішуць, што у Бэрліне збіраяцца шмат пасланцоу ад буржуазеі заня-

Таварышы! Ад вас залежыць посьпех пашырэньня нашае газэты, якая ёсьць і вашай. Шырце „ДЗЯННІЦУ“ між знаёмымі, пасылайце на вёскі і ва усе арганізацыі. „ДЗЯННІЦА“ стаіць за уласць работнікау і селян. Нехай жыве уўласць радау! Хай жыве інтарнацыянал!

тых зямель Літвы, Курляндзі, Польшчы і Фінляндзі, якія падлабуньваюцца да нямецкаго правіцельства, стараючыся дастаць ад яго міласць.

Пішуць, што Гэрманія паставіла няпрыменным Грэцыі, каб тая дапусціла на пасад караля Костуся. Як ведама—Костусь жанаты на сястры Вільгэльма.

З Аустрыі паведамляюць, што там ізноу ушчаліся забастоукі. Бастуюць работнікі ваенных заводау і чугунак у вельмі вялікім ліку. Забастоуны рух пашыраяцца і бярэ вялікі размах у Будапэшці. Парваны целяграф між Венаю і Будапештаю.

У Аустрыі узніклі спрэчкі з Украінскаю радаю за Валынскую губэрню. Кожная хоча ад іх сіліцца забраць сабе, як больш можна.

У Пранцыі дужа падняла голау раакцыя (рух супроць усякаго поступу у перад). Ля барацьбы з ею зрабіуся хаурус, які з'едняу усабе боляй соткі гарадоу.

З Амэрыкі і Англі паведамляюць, што ужо рашана, с тым, што Японія пачне захоп усходняй Сібіры.

Пішуць, што „бышыя нашы хаўрусьнікі“ ня прымаці замірэньня паміж Расеяй і сярэдковымі дзяржавамі.

Адна швэцкая газэта надрукавала тэлеграму, дадзяную з Бэрліну, у якой гаворыцца аб гутарцы між палякамі, канцлярам (старшына нямецкаго правіцельства) і прэдстаунікамі рэйстагу ад большасці. Скутак іх згавору вось які: на усходзі Польшча захоувая сваю даваенную граніцу; ёй даецца можнасць пашырыць свае уладаньня у бок Міншчыны. А каб зрабіць праход, які вёу бы у Расею, паміж Літвою і Украйнаю, Польшча далучаяцца да злуку серадковых дзержау. У склад Польшчы отдасцца з Беларускай зямлі: Гродзяншына, бяз Брэсця, паветы Ліцкі і Ашмянскі Віляншчыны, паветы Мінскі, Барысаускі, Навагруцкі, Слуцкі і палавіна Бабрускаго.

Вытаргавала Польская буржуазея тоусты кусочак. Штож дастане сабе яе беларуская сестра?

Літоускія радыкалы у Стакгольмі, абвясцілі разалюцыю, у якой агалашаюць Літву незалежнаю і патрабуюць склікань ня літоускаго устаноунаго сойму і дазволу ім быць на згаворах аб замірэньню.

У Вільні ужэ колькі часу жывець нескі буржуйны літоускі савет. У яго газэці «Лет. Айдас.» пішацца, што немцы злучылі Беластоцка-Гродняиcкі і Віленскі ваенныя акругі у адну вобласць, Літву, якой цэнтарам будзя г. Вільня. Гэту вобласць падзялілі на «Літву—паўночную вакругу» і «Літву—паудзённую вакругу».

У Эстляндзі немцы дазволілі, каб эстонскі язык быу на правох гасударсцвяннаго. Там жа немцы гуртуюць эстонскую армію, якая скора дойдзя лікам да 100.000. Гэта армія муся быць нейтральнай. Апытаньне (плебіецыт), які меліся зрабіць між эстонскаго народу, каб выявіць яго думку, да каго ён хоча належаць, адлажылі.

Немцы, занявшыя востравы Аланскія, пакуль што у Фінляндзію ня высадзіліся. Але іх блізасць дала смеласці белагвардэйцам, якія ушчалі наступ. Па усей Фінляндзі узгарэліся вялікія бойкі, у якіх шмат пабітых з абудвых бакоу. Чырвоная гвардыя добра варужана і нішчыць здорава сваіх варагоу. Белагвардэйскі кіраунік гэн. Марэнгэйм хваліцца, што праз 10 дзён будзя у Гэльсінфорсі.

У забрануй Беларусі.

З Мінску паведамляюць, што немцы дазваляюць выяхджаць з Мінску.

У Воршы дужа цяшкія варупкі на конт яды. Па Міншчыне раз'яджаюць немцы і адбіраюць у селян усе, нат апошніх кароу і коняй. Гэта рабіць застауляюць нашых салдат, якіх лучаць у гурты.

У Магілеушчыне адбіраюць памешчычую зямлю ад селян, надзіляюць ею і атдаюць панам.

Паведамляюць, што Вітэбшчына дужа цярпіць ад недахвату яды. Людзі уміраюць з голаду.

Въ оккупированной Витебщинѣ.

Членъ исполнительной секціи Посинскаго волостного совѣта, Люцинскаго у., т. Барановъ, прорвавшійся изъ занятой нѣмцами области, сообщаетъ слѣдующія подробности.

Ст. Родзиновская была занята нѣмецкимъ отрядомъ въ 30 чел. Нѣмцы прибыли въ 11 ч. утра, остановились въ буфетѣ I кл. и заказали себѣ спеціальный обѣдъ. Съ приближеніемъ красно-армейцевъ, нѣмцы бросили обѣдъ и уѣхали. Затѣмъ станція ими снова была взята. На станціи остались огромныя запасы снарядовъ, особенно химическихъ, артиллеріи, военнаго имущества, т. к. все это не удалось вывезти, да и нѣкому было объ этомъ своевременно позаботиться... Предполагалось снаряды взорвать, но побоялись того разрушенія, какое могли оказать химическіе газы на окрестную жизнь.

Вмѣстѣ съ нѣмцами появились подозрительные типы, знакомые (?!) мѣстнымъ помѣщикамъ и реакціонерамъ. Напримѣръ, мѣстный помѣщикъ въ офицерѣ въ нѣмецкомъ костюмѣ опознал своего бывшаго служащаго.

Немедленно по вступленіи въ Люцинъ и Родзиновскую нѣмцы издали декретъ, по которому частная собственность возстанавливается и охраняется закономъ и вооруженною силою; военныя лица, солдаты и офицеры, обязаны снять военную форму, одѣть штатское и явиться для регистраціи въ г. Рѣжицу къ коменданту; всякое оружіе должно быть сдано коменданту въ теченіе 3-хъ дней; виновные въ неисполненіи этого декрета подвергаются тяжелой карѣ, вплоть до разстрѣловъ.

Характерно, что во всѣхъ своихъ операціяхъ нѣмцы оправдываются борьбой съ „анархистской властью совѣтовъ“.

Р.

Канцылярыя атдзелу Беларускаго Нацыянальнаго камісарыяту адчыняна з 11 да 3 гадзіны.

Абвесткі.

У выдавецкум атдзелі Бел. Нац. Камісарыяту прадаецца кніжка:

„PIESDI“ Ц. Гартнаго

цана 45 к.

У сябры «Гуртка беларусау аховтнікау народнаго штукарства» можна запісвацца у канцылярыі Петраградскаго атдзелу Бел. Нац. камісарыяту (Бассэйн., 22, кв. 16) у тав. Б. Тарашкевіча.

Изданія Бѣлорусскаго Областного Комитета при В. С. К. Д.

№ 1. Проф. Е. Ѳ. Карскій: Этнографическая карта бѣлорусскаго племени, съ текстомъ, ц. 1 р.
№ 2. Проф. Е. Ѳ. Карскій: Бѣлорусская рѣчь. Ц. 2 р. 50 к.
№ 0. Карта Бѣлоруссіи въ краскахъ. Ц. 75 коп.

Печатаются:

№ 3. Агр. Е. С. Канчеръ: Аграрный вопросъ въ Бѣлоруссіи.
№ 4. Его же: Историческія судьбы Бѣлоруссіи.
№ 5. Проф. Жуковичъ: Народное образованіе въ Бѣлоруссіи въ прошломъ и настоящемъ.
№ 6. Матеріалы по вопросу народно-національнаго и революціоннаго движенія въ Бѣлоруссіи.

Расказваюць, што немцы увайшлі у Полацк 25 (12) лютаго паміж 8 і 9 гадзінамі у вечару. Яны пры халі на чугунцы на нашым цягніку, якім кіравау наш машыніст. Немцоу было ня боляй 300—400 чалавек. Ніхто іх ня праганяу. Яны хуччэй занялі вакзал і пошту. Вечарам гурток іх зайшоу у гарацкую думу і бывшы з гуртком калека-палкоунік звярнууся да бывшных там сяброу управы і сказау завучаную нямецкімі белагвардэйцамі прамову, што яны прышлі збараніць жыхароу ад анархі і бальшавікоу, што яны зусім ня варагі. На другі дзень назначаны камендантам Фюрстэнау разляпіу прыказ па горадзі, у якім патрабавау, каб было ціха і каб атдалі варужжэ. 28 лютаго на вуліцах Полацку яшчэ былі разлепляны два прыказы. Адным дазвалялася жыхаром вольна выяхджаць з Полацку, куды яны хочуць і выходзіць на вуліцу з 1 марца да 11 гадзіны у вечару. Другі прыказ датыкауся ужэ павету. У ём гаварылася вось што:

„Па праву каменданту г. Полацку і усяго Полацкаго павету, гэтым прыказваю:

2. Усякае варужжэ, як-то: вінтоукі, ахвотнічыя ружжа, равольвяры, патроны, ручныя гранаты, бомбы і інш. жыхары павінны здаць у вадну пору, ад момэнту разлепкі прыказу у волесць на рукі старшыну, якому, у свой чарод, прыказваяцца усе варужжэ, ня чакаючы, атдаць каменданту чугункавой станцыі г. Полацку.

2. Усе пакрадзяная і атабраная распарадкамі давольсцвяных і зямельных камітэтау дабро ці натаргованыя за яго грошы павінны быць вернуты праз тры пары іх законным уласнікам.

3. Валасныя рады, управы і камітэты касуюцца і іх распараджэньня звяшчаюцца бяз сілы, а часова, да выбарау, справамі кіруя волясць у апошнім яе складзі.

4. Усе зробляныя на закладзіня закону дагаворы і павіннасці маюць поуную сілу і іх належыць выпауніць у 10-ціднёвы тэрмін.

5. Паны забіраюцца пад ахову вайсковаго начальства, і ім будзя перадпісвацца служыць у звычайным парадку.

6. Людзі, ня выпауніушыя якога кольвяк з гэстых пунктау прыказу, ці тыя, што пагражаюць жыцьцю, або дабру любаму з грамадзян, будуць карацца, як кажа закон ваеннаго часу.

Палкоунік і камэндант Фюрстэнау.

Старшы земскае управы В. Б. Спажынскі.

Апошні вядомы чарнасотнік, які быу старшым земскае управы пры цары.

У той жа самы дзень разляпілі абвесткі, што забароняны сходы усякія і што сілу і распарадак даваць маяць права толькі нямецкая начальства.

Вось што суліць нямецкая буржуазея ля усяго таго краю, які забраны імі.

Ціж можна гэта ім даравацъ!

Рэдактар Д. ЖЫЛУНОВІЧ.

Выдавец: Беларускі Нацыянальны Камісарыят.

Типографія «РАБОЧЕЕ ДѢЛО», Петроградъ, Ивановская ул., 14.